

ШІСТДЕСЯТ РОКІВ У МІНЕРАЛОГІЇ (до 75-річчя Володимира Павлишина)

В. Павлишин на міні-конференції 5 січня 2015 р. підсумовує свій внесок у мінералогію за 60 років (Фото В. Дяківа)

V. Pavlyshyn on a mini-conference on January, 5 for 2015 sums up the payment in mineralogy for 60 years (photo V.O. Dyakiv)

3 січня виповнилося 75 років одному з провідних мінералогів України, академіку Академії наук вищої школи України, Заслуженому діячу науки і техніки України, почесному президенту Українського мінералогічного товариства, доктору геолого-мінералогічних наук, професору кафедри мінералогії, геохімії та петрографії Київського національного університету імені Тараса Шевченка (КНУ) Володимиру Івановичу Павлишину.

60 років служіння мінералогії — таку цифру озвучив ювіляр на міні-конференції — наукових читаннях, що відбулися 5 січня на базі Інституту геології КНУ з нагоди його 75-річчя. П'ятнадцятирічним юнаком вступив він на геологічний факультет Львівського державного (нині національного) університету імені Івана Франка і з того часу не розлучався з цією наукою. Ректором університету на той час був ві-

домий мінералог, згодом академік АН УРСР, Євген Лазаренко, тож не дивно, що на факультеті панував культ мінералогії і ця наука вабила багатьох геологів-початківців. Володимиру Павлишину пощастило з учителями: він слухав лекції Є.К. Лазаренка, Г.Л. Піотровського, В.С. Соболева, А.А. Ясинської, зустрічався з І.І. Шафрановським, Д.П. Григор'євим, А.А. Кухаренком, В.А. Франк-Каменецьким, А.І. Гінзбургом, І. Костовим. Ці прізвища увійшли до золотого фонду мінералогічної науки. Від учителів В. Павлишин перейняв беззавітне служіння мінералогії, прагнення "докопатися" до найменшого атома у мінералі і водночас намагання узагальнити мінералогічні знання, здобуті людством. Володимиру Івановичу багато чого вдалося зробити за 60 років, що засвідчують понад 500 наукових статей, кілька десятків монографій і підручників, які стали навчальними посібниками для прийдешніх поколінь мінералогів.

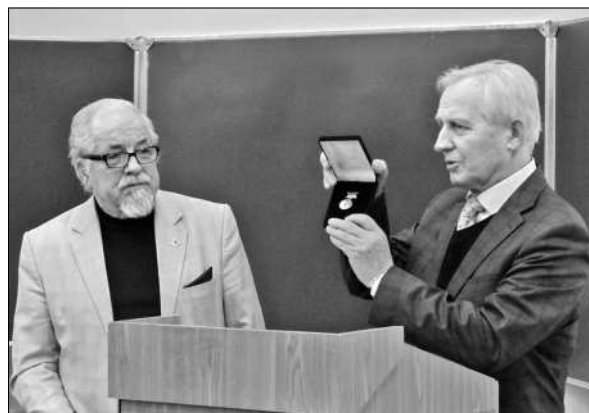
Головні віхи біографії Володимира Павлишина, його внесок у мінералогічну науку, педагогічна і організаційна діяльність, отримані нагороди і відзнаки детально висвітлені на сторінках "Мінералогічного журналу" в зв'язку з його 70-ти річчям (Мінерал. журн. — 2009. — 31, № 4. — С. 99—101). Можна лише додати, що протягом п'ятиріччя після цієї статті Володимир Іванович аніскільки не зменшив темпи наукової діяльності. За цей час побачила світ друга частина підручника "Мінералогія" (2012, ч. 2), яка завершила цикл підручників: "Вступ до мінералогії" (1997), "Основи кристалохімії мінералів" (1998), "Основи морфології та анатомії мінералів" (2000), "Генезис мінералів" (2007), "Основи мінералогії України" (2008), "Мінералогія" (2008, ч. 1). Цими книгами В.І. Павлишин, а також його співавтори С.О. Довгий, О.І. Матковський, О.Є. Сливко створили повноцінну базу для викладання мінералогії державною мовою на сучасному рівні. Нема нічого дивного у тому, що саме Володимира Іва-

новича у жовтні 2013 р. запросили прочитати цикл лекцій з онтогенії мінералів у Московському державному університеті.

Останнім часом наукова діяльність В. Павлишина все більше скерована у напрямі мінералогічної історіографії. Одна за одною виходять монографії "Мінералогія в особах" (2011, співавтор С.О. Довгий) і "Кристаллография в лицах. Этюды по истории науки" (2013, співавтор Ю.В. Ворошилов, С.А. Довгий), у яких стисло (в етюдному жанрі) подано біографічні відомості про вчених та їхній внесок у кристаллографію і мінералогію: від Теофраста і аль-Біруні до класиків мінералогії, що донедавна були з нами. Ювілейні дати О. Ферсмана, І. Шафрановського, Д. Григор'єва, Є. Лазаренка, В. Вернадського не пройшли непоміченими — Володимир Іванович присвятив видатним ученим серію бібліографічних нарисів. Півдесятка статей висвітлюють непересічну особистість — академіка Євгена Лазаренка. Опублікувавши їх до 100-річчя від дня народження свого Учителя, Володимир Іванович описав у них різнобічну наукову і організаційну діяльність ректора і академіка.

Дуже багато уваги приділив В. Павлишин академіку В.І. Вернадському, 150 років від дня народження якого широко відзначали в Україні й Росії. Окрім численних нарисів у різних вітчизняних і зарубіжних журналах про визначну роль цього багатогранного вченого і організатора Української академії наук він провів кропітке дослідження щодо участі В.І. Вернадського у роботі Київського університету. Яскравою подією стало відкриття напередодні ювілею академіка аудиторії імені Вернадського на геологічному факультеті (нині Інститут геології) КНУ, що відбулось за ініціативи і активної участі Володимира Івановича. Сучасний інтер'єр з оригінальним портретом академіка-мислителя, вітрини з кристалами мінералів, книжкові шафи з творами Вернадського, літературою про нього, а також науковими виданнями і приладами того часу роблять цю аудиторію унікальною, вона не має аналогів в Україні.

Екскурс в історію КНУ у пошуках "слідів" В.І. Вернадського дозволив ювілярові зробити низку історіографічних відкриттів. Дослідивши історію сучасної кафедри мінералогії, геохімії і петрографії за 180-річний період її трансформації Володимир Іванович підняв із небуття імена плеяди вчених, зусиллями яких у сті-

Перший віце-президент Академії наук вищої школи А.С. Філіпенко вручає В.І. Павлишину Нагороду Володимира Великого за громадську діяльність, яка сприяє розвитку української освіти й науки (фото В. Дяківа)

First vice-president of Academy of sciences of high school A.S. Filipenko hands V.I. Pavlyshyn Reward of Vladimir Large for public activity which assists to development of Ukrainian education and science (photo V.O. Dyakiv)

нах університету розвивалася мінералогія (Мінерал. журн. — 2014. — 36, № 4. — С. 128—133).

Нагороди і відзнаки знаходять того, хто працює. У 2013 р. Комітет з державних премій України в галузі науки й техніки проголосував за присудження премії колективу авторів, до складу якого входить В. Павлишин, за цикл наукових праць "Використання природних ресурсів України в умовах екологічних обмежень". Рішення Комітету затверджене Указом Президента України від 23.08.2014 р. Нещодавно він отримав ще одну — Нагороду Володимира Великого. Нехай вона буде не останньою!

Дорогий Володимире Івановичу! Щиро вітаємо Вас з досягненням зрілого професорського віку, зичимо Вам і Вашим рідним міцного здоров'я, реалізації задуманого, нових історіографічних досліджень і наукових праць на тлі миру і спокою у державі.

Д.К. Возняк,
Г.Ф. Анастасенко, Г.О. Кульчицька

Редакційна колегія і редакція "Мінералогічного журналу" приєднуються до привітань і сподіваються на подальшу активну співпрацю ювіляра з виданням. З 1979 р., від часу заснування журналу, наше спілкування не переривалося і та наукова вага, яку мав і нині має "Мінералогічний журнал", досягнута завдяки значному внеску Володимира Івановича Павлишина у цю спільну справу.

Надійшла 28.01.2015